

Riedsútstel

Ried	: 25 november 2021
Agindapunt	: 10
Status	: Meningvormend/Besluitvormend
Program	: Programma 6 - Sociaal Domein
Eardere behandeling	: 14 januari 2021: Evaluatie samenwerking GR Sociaal Domein Fryslân (SDF)
Portefúljehâlder	: Mevr. P.M. Jonker
Amtner	: Mevr. N. Brouwer
Taheakke	: 1. Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân 2022 2. Was-Wordt-Lijst 2018 & 2022 3. Toelichting op Centrumgemeenteregeling Sociaal Domein Fryslân 2022 4. Eindrapportage Sociaal Domein Fryslân 5. Visual Managementsamenvatting 6. Eindadvies werkgroep Scope 7. Definitief advies werkgroep Governance
Saak- en stiknûmer	: Z2020-10435 / S2021-26003

Underwerp

Nieuwe Centrumgemeenteregeling Sociaal Domein Fryslân 2022

Wy stelle jo foar te besluten om:

Het college van B&W goedkeuring te verlenen om per ingang van 2022 een nieuwe centrumgemeenteregeling Sociaal Domein Fryslân aan te gaan met de overige Friese gemeenten.

Koarte gearfetting

De voorgaande centrumregeling loopt af per einde van 2021. Daarom moet er per ingang van januari 2022 een nieuwe centrumgemeenteregeling worden vastgesteld. De voorgaande regeling is geëvalueerd en daarna herzien op de volgende punten:

- de reikwijdte van de regeling is geactualiseerd waarbij de werkzaamheden die al in SDF-verband zijn opgepakt nu geformaliseerd worden;
- de werkzaamheden van de centrumgemeente zijn aangevuld met nieuwe werkzaamheden (niet bevoegdheden) als uiting van de gezamenlijke verantwoordelijkheid;
- besluitvormingsroutes worden beter gestroomlijnd voor betere interne rugdekking.

Foech ried/kolleezje:

Op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen kunnen gemeenten niet eerder dan na uw goedkeuring deze regeling formeel aangaan. Voor de goede orde moet worden opgemerkt dat de bevoegdheid om de regeling aan te gaan dus een bevoegdheid van het college van B&W is, maar dat deze niet eerder van die bevoegdheid gebruik kan maken zonder dat u goedkeuring heeft verleend aan deze regeling.

Ynlieding

Zoals u weet zijn de Friese gemeenten sinds 1 januari 2020 begonnen met een evaluatietraject van de huidige centrumgemeenteregeling. In 2020 is door het externe bureau Rijnconsult (Marcella Rijkschroeff en Dio Simmelink) geïnventariseerd welke knelpunten leven en hebben zij in het najaar van 2020 een advies uitgebracht (bijgevoegd).

Naar aanleiding van dit advies heeft elk college, met uw betrokkenheid, enkele richtinggevende uitspraken gedaan, zodat de verdere uitwerking van dit advies naar concrete nieuwe afspraken kon worden opgepakt.

In 2021 zijn onder leiding van een begeleidingsgroep, bestaande uit een vertegenwoordiging van het gemeentesecretarissenoverleg SDF, twee werkgroepen van start gegaan om de aanbevelingen van Rijnconsult in het licht van de richtinggevende uitspraken om te zetten naar concrete aanpassingen in de centrumgemeenteregeling. De uitwerking is een proces geweest waarbij diverse expertise en deelname uit alle gemeenten is betrokken. Uit deze adviezen zijn niet enkel voorstellen voor de regeling gekomen, maar ook voorstellen om in een huishoudelijk reglement en met een beschrijving van de administratieve organisatie een nadere invulling van nieuwe werkwijzen te beschrijven. Beide adviezen zijn toegevoegd aan dit voorstel.

Voor u ligt nu dus een herziene regeling en een toelichting erbij. Voor de volledigheid zijn ook de adviezen van de werkgroepen Scope en Governance en het rapport van Rijnconsult bijgevoegd. Ook is er op uw verzoek een was-wordt-lijst toegevoegd om de wijzigingen ten opzichte van de huidige regeling zichtbaar te maken.

Histoarje

Het uitwerkingsproces

De uitwerking van de adviezen van RijnConsult is gedaan door werkgroepen waarin vrijwel alle gemeenten vertegenwoordigd waren. Voor de totstandkoming van de herziene regeling is dit van meerwaarde gebleken. Het heeft gemeenten nader tot elkaar gebracht en over en weer tot een beter begrip van ieders situatie gezorgd. De ervaringen binnen gemeenten en oplossingsrichtingen die er leefden om de samenwerking te verbeteren, hebben we dan ook kunnen betrekken bij de verdere uitwerking van de evaluatie.

Grote waarde lag ook in het ontstaan van een collectief besef dat de relatie tussen gastgemeente en centrumgemeente niet één van klant en leverancier is, maar dat er een zeer grote gezamenlijke verantwoordelijkheid bestaat voor alle deelnemende gemeentes. Bevoegdheden rond inkoop en subsidiëring vormen in verhouding maar een klein – maar zeer belangrijk – onderdeel van de totale sturing op het stelsel en de kostenontwikkeling. Het bleek dat de huidige afspraken onvoldoende voorzien in hoe we die gezamenlijke verantwoordelijkheid moeten vormgeven.

Uitgangspunten voor de herziene centrumgemeenteregeling

Op basis van het richtinggevend advies en de richtinggevende uitspraken hebben de werkgroepen Scope en Governance de onderstaande uitgangspunten voor de uitwerking gehanteerd:

1. We blijven het centrumgemeentemodel hanteren;
2. De gemeente Leeuwarden blijft centrumgemeente voor alle Friese gemeenten;
3. De reikwijdte (scope) van de samenwerking blijft nagenoeg ongewijzigd en zal enkel op die onderdelen worden aangepast waar de samenwerkingsorganisatie in de loop der jaren inmiddels al taken voor uitvoert of waar het verstandig en wenselijk is dat deze binnen de samenwerkingsorganisatie worden uitgevoerd;
4. De governance zoals die nu geldt is het uitgangspunt en zal enkel worden aangepast om slagvaardiger te worden en een groter draagvlak te realiseren voor datgene wat binnen de samenwerkingsorganisatie gebeurt;
5. De voorspelbaarheid van hetgeen binnen de samenwerkingsorganisatie gebeurt, moet worden vergroot.

Deze uitgangspunten vormen naast de bestaande – nog steeds geldende uitgangspunten – de uitgangspunten voor het onderhavige voorstel.

Belangrijkste wijzigingen in de herziene centrumgemeenteregeling

In de kern wijzigt er niet veel in de regeling. De scope (reikwijdte) van de regeling is geactualiseerd waarbij de werkzaamheden die al in SDF-verband zijn opgepakt nu geformaliseerd worden. De centrumgemeente krijgt geen nieuwe bevoegdheden toebedeeld, maar wel nieuwe werkzaamheden als uiting van de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Reikwijdte

In de nieuwe regeling zijn de inhoudelijke taakvelden uitgebreid met de taakvelden die de centrumgemeente in de loop der jaren van het Rijk heeft ontvangen en waar alle gemeenten overeenstemming over hebben bereikt. Ook zijn de beschrijvingen uitgebreid met het doen van (feitelijke) activiteiten en werkzaamheden die binnen het samenwerkingsverband plaatsvinden. Het betekent onder andere dat gemeenten via de centrumgemeenteregeling gezamenlijk beleid ontwikkelen ten behoeve van de regionale taken. Daarnaast worden besluitvormingsroutes beter gestroomlijnd zodat gemeenten voldoende de gelegenheid hebben om met voldoende interne rugdekking tot overeenstemming te komen over hetgeen in SDF-verband wordt gedaan.

Sturing en beheersing

De voorgestelde regeling geeft een aanscherping van de afspraken hoe het samenwerkingsverband moet functioneren, met name op het terrein van sturing en beheersing. Hoewel deze niet persé allen hun plek zullen vinden in de aangepaste centrumgemeenteregeling, zullen de wijzigingen wel moeten bijdragen aan de volgende uitgangspunten en verbeteringen:

1. Vergroten van het draagvlak voor hetgeen binnen de samenwerkingsorganisatie gebeurt;
2. Vergroten van (het gevoel van) invloed binnen het samenwerkingsverband;
3. Vergroten van de (financiële) voorspelbaarheid van het samenwerkingsverband;
4. Duidelijke afspraken over hoe flexibiliteit binnen deze afspraken kan worden bewerkstelligd als gewijzigde omstandigheden en nieuwe inzichten moeten leiden tot nieuwe afspraken.

Te berikken effect

Ten aanzien van een aantal taken waarop in de afgelopen jaren door de Friese gemeenten is samengewerkt (voormalige provinciale taken in de Jeugdwet): Residentiële zorg inclusief gesloten zorg, Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Spoedeisende zorg, Jeugd GGZ, deel Jeugd AWBZ, Pleegzorg en Wmo-begeleiding van opvangklanten) zijn de voordelen van de samenwerking gebleken. De Friese gemeenten willen deze samenwerking daarom graag voortzetten.

Argumenten

Het betreft relatief kleine doelgroepen, waarvoor een beperkt aanbod beschikbaar is. Vaak gaat het om dure vormen van zorg, of is hiervoor specifieke kennis nodig van de inkoopende partij. Door gezamenlijk op te trekken zijn de krachten gebundeld en hebben de Friese gemeenten efficiënt en effectief kunnen inkopen. In het algemeen heeft door de samenwerking een eenduidige sturing op de zorgaanbieders kunnen plaatsvinden. Met het bovenstaande is voor de Friese gemeenten de ratio gegeven voor voortzetting van de gezamenlijke uitvoering van deze taken via de huidige samenwerkingsbasis in SDF. De gezamenlijke uitvoering leidt namelijk tot efficiency en effectiviteit. Dit geldt zowel voor de samenwerking die wettelijk is opgelegd als voor de taken waar de gemeenten op vrijwillige basis samenwerken.

Alternativen

Voor enkele onderdelen waarop gemeenten (nog) niet wettelijk verplicht hoeven samen te werken, kan de gemeente kiezen om deze niet binnen de centrumgemeenteregeling te organiseren. Dan komt de gemeente voor de uitvoering zelf te staan en daartoe ontbreekt bij de gemeente de nodige expertise om het zelfstandig uit te voeren. Daarnaast is het financieel niet efficiënt om dit als individuele gemeente zelf te bekostigen (denk bijv. aan het instandhouden van 24/7 spoedzorg).

Kanttekenings/risiko's

De financiële voorspelbaarheid blijft altijd lastig met dit soort samenwerkingsverbanden. Met deze gewijzigde centrumgemeenteregeling ligt de nadruk echter op het vergroten van de voorspelbaarheid met betrekking tot de samenwerkingsorganisatie. Daarom wordt het moment waarop de samenwerkingsorganisatie de begroting aanbiedt vervroegd, zodat gemeenten bij het opstellen van de eigen begroting afdoende rekening kunnen houden met de kosten van de samenwerkingsorganisatie. Zo kan een betere afstemming met de P&C-cycli van de deelnemende gemeenten worden gevonden. Daarbij wordt ook een jaarplan toegevoegd waarin aangegeven is welke prioriteiten en activiteiten de samenwerkingsorganisatie voornemens is het volgende jaar op te starten (zgn. Voorjaarsbrief).

Finânsjes

De afgelopen jaren hebben de (concept) begrotingen van SDF weinig mutaties laten zien. Deze waren gezien de evaluatie van de centrumregeling beleidsarm. Zie onderstaande de bijdragen van beide gemeenten op basis van de (concept) begrotingen over de afgelopen jaren.

	TD	8K
2022	133.000	125.000
2021	139.000	123.000
2020	137.000	125.000

De kosten voor SDF dekken we binnen de begrotingen van beide gemeenten uit de post Bedrijfsvoeringskosten Jeugd, binnen het taakveld Maatwerkvoorzieningen 18-. Hier worden naast SDF ook een aantal andere kleinere bedrijfsvoeringskosten uit betaald. Bij beide gemeenten staat hier een totaalbedrag geraamd van € 175.000. Gezien de geringe mutaties heeft de late aanlevering van SDF niet tot problemen geleid wat betreft de dekking.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

N.v.t.

Kommunikaasje

N.v.t.

Yntegraliteit

Afgestemd met beleid Wmo, concerncontroller en clustercontroller.

Previnsje

N.v.t.

Gearwurking

Dit voorstel wordt aan alle 18 Friese gemeenten voorgelegd.

Ferfolchtrajekt

Doel is dat elke gemeente op 1 december 2021 de nieuwe regeling is aangegaan.

Evaluasje

Jaarlijks wordt in het gemeentesecretarissenoverleg, bedoeld in artikel 13, de stand van zaken omtrent de samenwerking besproken met als doel om bij te kunnen sturen. Eens in de twee jaren organiseert het gemeentesecretarissenoverleg een reflectie op de samenwerking met alle direct betrokkenen bij deze regeling, in ieder geval de portefeuillehouders, de gemeentesecretarissen en de hoofden van het sociaal domein. Bijsturing in de onderlinge verhoudingen, de wijze waarop wordt samengewerkt en het oplossen van knelpunten wordt zoveel als mogelijk op deze wijze gedaan.

Daarmee is bijsturing in de samenwerking niet enkel afhankelijk van een grote evaluatie. Uiteraard wordt na vijf jaar samenwerken wel weer voorzien in een grote evaluatie om eventuele majeure wijzigingen in de wijze waarop wordt samengewerkt te ondervangen. In de regeling is opgenomen dat majeure wijzigingen, zoals uittreding – behoudens bijzondere omstandigheden – niet mogelijk is in de eerste zes jaar na 1 januari 2022. Dat kan dus per 1 januari 2028. Dit om de eerste jaren stabiliteit te waarborgen in verband met de nieuw aan te gaan contracten in de Jeugdzorg en voor Beschermd Wonen.

Buitenpost, 26 oktober 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris,

burgemeester,

dhr. mr. M.P. de Jong

dhr. mr. O.F. Brouwer

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Achtkarspelen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 26 oktober 2021,
punt nr.: 10;

Beslút:

Het college van B&W goedkeuring te verlenen om per ingang van 2022 een nieuwe centrumgemeenteregeling Sociaal Domein Fryslân aan te gaan met de overige Friese gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Achtkarspelen van 25 november 2021.

De griffier,

De voorzitter,

Dhr. mr. G.J. Andringa

Dhr. mr. O.F. Brouwer